

Maria Magdalene, et Maria Jacobi et Salome, emerunt aromata, ut venientes ungerent Jesum (Marc. xvi, 1). Quænam ista unguenta, tam pretiosa ut Christi corpori parentur et comparentur, tam copiosa ut toti sufficiant? Neutrum quippe duorum præcedentium aut emptum (167), aut factum specialiter ad opus Domini, aut toto in corpore legitur fuisse diffusum. Sed desubito introducit mulier, uno quidem in loco osculans pedes, et unguento ungens (Luc. vii, 38; Joan. xii, 3); in altero vero vel ipsa, vel altera, habens alabastrum unguenti, et illud mittens in caput (Marc. xi, 3). Cæterum nunc, *emerunt, ait, aromata, ut venientes ungerent Jesum*. Emunt non unguenta, sed aromata: et unctio in obsequium Domini non facta assumitur, sed nova conficitur; nec ad ungeam tantum aliquam corporis partem, verbi gratia pedes aut caput; sed sicut scriptum est. *Ut venientes ungerent Jesum*; quod est totius complexio, non partis distinctio.

7. Tu quoque site induas viscera misericordiæ, liberalem benignumque exhibeas, non tantum parentibus sive cognatis tuis, aut quos tibi vel benefactores tenes, vel benefacturos speras: nam et ethnici hoc faciunt (Matth. v, 47); sed, juxta Pauli consilium, studeas operari bonum ad omnes (Galat. vi, 10), ita ut propter Deum nec inimico officium humanitatis corporale seu spirituale negandum, **1300** subtrahendumve existimes: constat te quoque abundare unguentis optimis, nec caput aut pedes Domini tantum, sed passim, quantum in te est, ungere suscepisse totum corpus, quod est Ecclesia. Et forte proinde ob hoc Dominus Jesus paratam sibi confectionem expendi noluit in suo corpore mortuo, ut servaret vivo. Vivit enim Ecclesia quæ manducat panem vivum, qui de cælo descendit. Ipsa est charius corpus Christi, quod ne mortem gustaret, morti illud alterum traditum fuisse nullus Christianus ignorat. Ipsam ungi, ipsam foveri desiderat, ipsius infirma membra cupit momentis accuratioribus relevari. Ipsi ergo pretiosa unguenta retinuit, cum anticipans horam, et accelerans gloriam, mulierum devotionem non elusit, sed instruxit. Renuit ungi, sed parcens, non spernens; non recusans obsequium, sed reservans proficuum. Proficuum dico, non hujus materialis atque corporalis unguenti, sed plane spiritualis, quod in isto designatum est. In isto ergo pepercit Magister pietatis unguentis optimis pietatis, quæ membris suis indigentibus tam corporaliter quam spiritualiter omnino cuperet exhiberi. Denique paulo ante, cum in caput ejus, aut etiam in pedes funderetur unguentum ipsumque satis pretiosum, nunquid prohibuit? Imo et obstitit prohibentibus. Nam et Simoni indignanti, quod se tangi a peccatrice permetteret, longam texuit reprehensionis parabolam; et allis perditionem unguenti causantibus respondit, dicens: *Quid molesti estis huic mulieri?*

8. Nonnunquam ego, ut modicum faciam excess-

(167) Plures manuscripti omittunt *emptum*.

sum, cum sederem mihi ad pedes Jesu moriens, et offerens sacrificium spiritus contribulati in recordatione peccatorum meorum; aut certe ad caput, si quando vel raro starem, et exultarem in recordatione beneficiorum ejus, audiui dicentes: *Ut quid perditio hæc? Causantes videlicet quod soli viverem mihi, qui, ut putabant, multis prodesse possem. Et dicebant: Potuit enim venundari multo, et dari pauperibus* (Matth. xxvi, 8-10). Sed non bonum mercatum mihi est, etiamsi universum mundum lucrer, me ipsum perdere, et detrimentum mei facere. Unde intelligens verba hæc illas esse, quas Scriptura loquitur, muscas morituras, quæ perdunt suavitatem unguenti (Eccl. x, 1), recordatus sum divinæ illius sententiæ: *Popule meus, qui te beatificant, in errorem inducunt* (Isai. iii, 12). Verum audiant excusantem Dominum, et respondentem pro me, qui me quasi de otio incusant: *Quid, inquit, molesti estis huic mulieri?* quod est: Vos videtis in facie, et ideo secundum faciem judicatis. Non est vir, ut putatis, qui possit mittere manum ad fortia, sed mulier. Quid tentatis ei imponere jugum, ad quod ego eum minus sufficientem intueor? Bonum opus operatur in me. Stet in bono, quandiu non convalescit ad melius. Si quando de muliere in virum, et virum perfectum profecerit, poterit et in opus perfectionis assumi.

9. Fratres, revereamur episcopos, sed vereamur labores eorum. Si labores pensamus, non affectamus honores. Agnoscamus impares vires nostras, nec delectet molles et femineos humeros virorum supponere sarcinis; nec observemus eos, sed honoremus. Inhumane nempe eorum redarguis opera, quorum onera refugis. Temerarie objurgat virum de prælio revertentem mulier nens in domo. Dico enim, si is qui de claustro est, eum qui versatur in populo, interdum minus districte minusve circumspecte sese agere deprehenderit, verbi gratia in verbo, in cibo, in somno, in risu, in ira, in iudicio; non ad iudicandum confestim prosiliat, sed meminerit scriptum: *Melior est iniquitas viri, quam benefaciens mulier* (Eccl. xlii, 14). Nam tu quidem in tui custodia vigilans bene facis; sed qui juvat multos, et melius facit, et virilius. Quod si implere non sufficit absque aliqua iniquitate, id est absque quadam inæqualitate vitæ et conversationis suæ, memento quia *charitas operit multitudinem peccatorum* (I Petr. iv, 8). Hæc dicta sint contra **1301** geminam tentationem, qua sæpe viri religiosi episcoporum vel ambire gloriam, vel excessus temere judicare diabolicis instigationibus incitantur.

10. Sed redeamus ad unguenta sponsæ. Videsne quam sit præferendum cæteris istud pietatis unguentum, de quo solo permissum non est perditionem fieri? In tantum perditio de ipso non fit, ut nec aquæ frigidæ munus irremuneratum sinatur (Matth. x, 42). Bonum tamen contritionis unguentum, quod

de recordatione peccatorum conficitur, mititurque in pedes Domini; quia cor contritum et humilitatum Deus non despiciet (Psal. l, 19). Cæterum longe melius esse arbitror id quod dicitur devotionis, factum de recordatione beneficiorum Dei; quippe quod et capiti idoneum reputatur, ita ut perhibeat de ipso Deus: *Sacrificium laudis honorificabit me* (Psal. xlix, 23). Porro utrumque vincit unctio pietatis, quæ de respectu miserorum fit, et per universum Christi corpus diffunditur. Corpus dico, non illud crucifixum, sed quod illius acquisitum est passione. Optimum revera unguentum, in cuius comparatione cætera nec respicere se ostendit, qui ait: *Misericordiam volo, et non sacrificium* (Matth. ix, 13). Hanc ergo potissimum inter cæteras virtutes redolere puto ubera sponsæ, quæ sponsi per omnia gestit congruere voluntati. An non odore misericordiæ Thabita etiam in morte fragrabat? Et ideo cito de morte convaluit (Act. ix, 39-41), quia prævaluit odor vitæ.

11. Sed audite verbum abbreviatum super præsentis capitulo. Quisquis et inebriat verbis, et fragrat beneficiis, sibi dictum putet: *Quia meliora sunt ubera tua vino, fragrantia unguentis optimis* (Cant. i, 4, 2). Et ad hæc quis idoneus? Quis nostrum unum saltem horum integre perfecteque possideat, ut non videlicet interdum et in dicendo sterilior, et in operando tepidior sit? Sed est quæ merito et non dubie hoc præconio gloriatur, Ecclesia utique, cui nunquam de universitate sua deest unde inebriat, et unde fragret. Quod enim sibi deest in uno, habet in altero, secundum mensuram donationis Christi, ac moderationem Spiritus, dividens singulis prout vult (Ephes. iv, 7; I Cor. xii, 14). Fragrat Ecclesia in his, qui sibi faciunt amicos de mammona iniquitatis; inebriat in ministris verbi, qui vino lætitiæ spiritualis infundunt terram, et inebriant eam, et fructum referunt in patientia. Ipsa audacter secureque sese nominat sponsam, tanquam quæ vere habet ubera meliora vino, et fragrantia unguentis optimis. Quod etsi nemo nostrum sibi arrogare præsumat, ut animam suam quis audeat sponsam Domini appellare; quoniam tamen de Ecclesia sumus, quæ merito hoc nominæ, et re nominis gloriatur; non immerito gloriæ hujus participium usurpamus. Quod enim simul omnes plene integreque possidemus, hoc singuli sine contradictione participamus. Gratias tibi, Domine Jesu, qui nos charissimæ Ecclesiæ tuæ aggregare dignatus es, non solum ut fideles essemus, sed ut etiam tibi vice sponsæ in amplexus jucundos, castos, æternosque copularemur, revelata et ipsi facie speculantes gloriam tuam, quæ tibi, communis pariter est eum Patre et Spiritu sancto in sæcula sæculorum Amen.

SERMO XIII.

De gloria et laude Deo semper attribuenda pro omnibus bonis ejus nobis impensis.

1. Origo fontium et fluminum omnium mare est;

virtutum et scientiarum, Dominus Jesus Christus. Quis enim Dominus virtutum, nisi ipse est rex gloriæ? Sed et juxta Annæ canticum, idem ipse *Deus scientiarum Dominus est* (I Reg. ii, 3). Continentia carnis, cordis industria, voluntatis rectitudo, ex illo fonte manant. Non solum autem, sed et si quis callet ingenio, si quis nitet eloquio, si quis moribus placet, inde est. Inde scientiæ, inde sapientiæ sermo, Thesauri siquidem sapientiæ et scientiæ ibi omnes absconditi sunt (Coloss. ii, 3). Quid? Casta consilia, justa iudicia, sancta desideria, **1302** nonne rivuli fontis illius sunt? Quod si copiæ aquarum secretis, subterraneisque recursibus incessanter æquora repetunt, ut inde rursus ad visus ususque nostros jugi et infatigabili erumpant obsequio; cur non etiam spirituales rivi, ut arva mentium rigare non desinant, proprio fonti sine fraude et sine intermissione reddantur? Ad locum unde exeunt, revertantur flumina gratiarum, ut iterum fluant. Remittatur ad suum principium cæleste profluvium, quo uberius terris refundatur. Qualiter, inquis? Qualiter dicit Apostolus: *In omnibus gratias agentes* (I Thess. v, 18). Quidquid sapientiæ, quidquid te virtutis habere confidis, Dei virtuti, et Dei sapientiæ deputa Christo.

2. Et quis tam insanus, ais, ut aliunde præsumat? Nemo plane, adeo ut et Pharisæus gratias agat (Luc. xviii, 11), cujus tamen justitiæ non est laus a Deo. Nec enim illa gratiarum actio, si bene recolis Evangelium, gratiorem eum facit. Quare? Quia quidquid in ore devotum sonuerit, cordis non sufficit excusare tumorem apud eum qui alta a longe cognoscit (Psal. cxxxvii, 6). Deus, o Pharisæe, non irridetur. Putas, tu habes aliquid quod non accepisti? Nil, inquis; et ideo gratias refero largitori. Si omnino nihil, ergo nec meritum præcessit in te ullum, ut illa, de quibus gloriaris, acciperes. Quod si et fatearis, primo quidem frustra infilaris adversus publicanum, qui ideo non habet quod tu, quia non accepit ut tu. Deinde vide etiam ne non integre sua dona resignes Deo, et tibi inflectens aliquid de gloria et honore ipsius, fraudis merito arguaris, et fraudis in Deum. Si enim de his quæ jactas, ex te tibi quidpiam forte arrogares, falli te magis quam velle fraudare crederem, et errorem corrigerem. Nunc vero quia gratias agendo, probas te tibi nihil tribuere, sed Dei esse dona tua merita, prudenter agnoscere, certe cæteros aspernando prodis te, quod in corde, et corde locutus sis, altero commodans linguam mendacio, altero veritatis usurpans gloriam. Non enim judicares publicanum contemnendum præ te, si non præ illo te honorandum censes. Sed quid respondes Apostolo, præscribenti et dicenti: *Soli Deo honoret gloria?* (I Tim. i, 17.) Quid angelo distinguenti et docenti quid sibi retinere placeat Deo, et quid partiri dignetur hominibus? Nam: *Gloria, inquit, excelsis Deo, et in terra pax hominibus bonæ voluntatis* (Luc. ii, 14). Cernitisne Pharisæum agentem gratias, labiis quidem honorare Deum, cordis autem sententia se?

Sic usu quodam magis, quam sensu vel affectu personare in ore multorum gratiarum actionem adverter est, in tantum ut homines quoque sceleratissimi ad quæque flagitia et facinora sua soleant gratias Deo agere, quod bene prospereque, ut quidem ipsi sapiunt, cesserit sibi in adimpletione perversarum voluntatum suarum. Audias, verbi gratia, furem, cum impiæ machinationis male cupitum manipulum reportarit, exultantem clam, et dicentem: Deo gratias, non inanes vigilias feci, nocturnum laborem meum non peridi. Similiter qui hominem interfecit, nonne gloriatur, et refert gratias, quod prevaluit adversus æmulum, aut de hoste se vindicavit? Et nihilominus adulter tripudians gestit in Dei laudes, quod diu optato concubitu tandem potitus sit.

3. Non ergo omnis gratiarum actio accepta est Deo, nisi quæ de cordis pudica et mera simplicitate procedit. Pudica sane dixerim, propter eos qui et de malis actibus suis gloriantes, Deo gratias agere soleant quasi Deus more ipsorum lætetur cum male fecerint, et exsultet in rebus pessimis. Audiet qui huiusmodi est: *Existimasti inique quod ero tui similis; arguam te, et statuem contra faciem tuam* (Psal. XLIX, 21). Mera vero adjuvni propter hypocritas, qui Deum quidem de bonis suis, sed verbo tenuis glorificantes, corde retinent quod ore præbuerant; et quoniam dolose agunt in conspectu ejus, invenitur iniquitas eorum ad odium. Illi impie mala sua Deo, isti Dei bona fraudulenter intorquent sibi. Et quidem primum illud tam stultum, tamque sæculare, ac quodam modo etiam bestiale est, ut necesse non habeam de ipso monere vos: cæterum **1303** sequens religiosus maxime et spiritualibus viris insidiari solet. Magna et rara virtus profecto est, ut magna licet operantem, magnum te nescias, et manifestam omnibus, tuam te solum latere sanctitatem. Mirabilem te apparere, et contemptibilem reputare; hoc ego ipsis virtutibus mirabilius judico. Fidelis revera famulus es, si de multa gloria Domini tui, etsi non exeunte ex te, tamen transeunte per te, nil tuis manibus adhærere contingat. Tunc, juxta prophetam, projicis avaritiam ex calumnia, et excutis manus tuas ab omni munere (Isa. XXXIII, 15). Tunc, juxta mandatum Domini, lux tua lucet coram hominibus, ad glorificandum non te, sed Patrem qui in cælis est (Matth. v, 16). Sed et imitator Pauli fideliumque prædicatorum, non prædicantium semetipsos, æque nec tu quæ tua sunt quæris, sed quæ Jesu Christi (II Cor. iv, 5; Philip. ii, 21). Quamobrem audies et tu: *Euge, serve bone et fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, supra nulla te constituam* (Matth. XXV, 21.)

4. Joseph cum domum et omnia bona Egyptii domini sui sibi credita sciret, dominam non ignoravit exceptam; et hoc non acquievit contingere. *Non est, inquit, ex omnibus bonis domini mei, quod non in mea potestate sit, vel non tradiderit mihi, præ-*

ter te, quæ uxor ejus es (Gen. XXXIX, 9). Mulierem noverat gloriam esse viri, et iniquum sibi judicavit vice contraria inglorium facere eum, qui se fecerat gloriosum. Advertit homo Dei sapientia prudens, virum uxorem fortiter, tanquam propriam zelare gloriam, sibi que ipsi retinuisse servandam, non alii credidisse; et manum ad non concessum extendere non præsumpsit. *Quid ergo? Homo zelat gloriam suam, et Deum audeat velle fraudare de sua quasi non zelantem? Sed audi quid dicat; Gloriam, inquit, meam alteri non dabo* (Isa. XLVIII, 11). *Quid ergo dabis, Domine, quid dabis nobis? Pacem, inquit, do vobis, pacem relinquo vobis* (Joan. XIV, 27). Sufficit mihi: gratanter suscipio quod relinquis, et relinquo quod retines. Sic placet, sic mea interesse non dubito. Abjuro gloriam prorsus, ne forte si usurpavero non concessum, perdam merito et oblatum. Pacem volo, pacem desidero, et nihil amplius. Cui non sufficit pax, non sufficis tu. Tu es enim pax nostra, qui fecisti utraque unum (Ephes. ii, 14). Hoc mihi necessarium, hoc satis est, reconciliari tibi, reconciliari mihi. Nam ex quo posuisti me contrarium tibi, factus sum etiam mihimetipsi gravis (Job vii, 20). Cautus sum, nec ingratus fore beneficio datæ pacis, nec sacrilegus invasor gloriæ tuæ. Tibi, Domine, tibi gloria tua moneat illibata; mecum bene agitur, si pacem habuero.

5. Golia prostrato lætatus est populus pace recepta, sed David singulariter exstitit gloriosus. Josue, Jephthe, Gedeon, Samson, Judith quoque, quamquam femina, gloriose in diebus suis triumpharunt de hostibus; sed pace cum gaudio fruentibus cæteris, nemo eis communicavit in gloria. Judas Machabæus, multis et ipse inclutus victoriis, cum frequenter exsultanti populo pacem fortiter pugnando tribuisset, nunquid gloriam quandoque est paritibus alieni? *Denique et facta est, inquit, non gloria, sed lætitia magna in populo* (I Machab. iv, 58). Quid minus ab his omnibus Conditor omnium fecit, quominus et ipse debeat gloriari singulariter? Solus cuncta creavit, solus de hoste triumphavit, solus captivos liberavit: et socium habebit in gloria? *Et brachium, inquit, meum auxiliatum est mihi; item: Torcular calcavi solus, et de gentibus non est vir mecum* (Isa. LXIII, 5, 3). Quid mihi ergo cum victoria, si nec in prælio fui? Impudentissime mihi arrogo vel gloriam absque victoria, vel victoriam sine pugna. Sed suscipite, montes, pacem populo, pacem suscipite vobis, non gloriam, ipsi soli eam servantes, qui solus et pugnavit, et vicit. Ita, quæso, ita sit: *Gloria in excelsis Deo, et in terra pax hominibus bonæ voluntatis*. At vero non bonæ, sed plane iniquæ voluntatis est, qui nequaquam pace contentus, superbo oculo et insatiabili corde inquietus anhelat et ad gloriam Dei, nec pacem proinde retinens, nec gloriam apprehendens. Quis credat parieti, si se dicat **1304** parturire radium, quem suscipit, per fenestram? aut si glorientur nubes quod imbres genuerint, quis non irrideat? Mihi liquido constat, nec de canalibus oriri

rivos aquarum, nec de labiis vel dentibus verba prudentiæ, etsi sensus ultra corporeus non [alias] deest non attingat.

6. Si qua sane in sanctis digna laude vel admiratione intueor, clara luce veritatis discutiens, profecto reperio laudabilem sive mirabilem alium apparere, atque alium esse: et laudo Deum in sanctis suis, sive sit Elisæus, sive ille magnus Elias, mortuorum utique suscitatores. Ipsi quidem suo non imperio, sed ministerio foris exhibent nobis nova et insueta; Deus vero in ipsis manens ipse facit opera. Invisibilis et inaccessibilis in se, in suis spectabilis atque mirabilis est, et solus mirabilis, qui facit mirabilia solus (Psal. LXXI, 18). Nec laus calami, laudabilis est pictura sive scriptura; nec gloria linguæ aut labiorum, sermo bonus. Tempus est ut et propheta loquatur. *Nunquid gloriabitur, inquit, securis contra eum qui secat in ea? aut exaltabitur serra contra eum a quo trahitur? Quomodo si elevetur virga contra elevantem se, et exaltetur baculus qui utique lignum est* (Isa. x, 15); sic contra Dominum omnis qui gloriatur, si non in Domino gloriatur (II Cor. x, 17). Si gloriandum est, Paulus me docuit unde, et in quo. *Gloria, inquit, nostra hæc est, testimonium conscientiæ nostræ* (II Cor. i, 12). Securus glorior, si teste conscientia de gloria Conditoris nihil mihi usurpo; securus plane, quia jam non contra Dominum, sed in Domino. Hæc nobis gloriatio non solum non prohibetur, sed et suadet, cum dicitur: *Gloriam ab invicem quæritis, et gloriam quæ a solo Deo est non vultis* (Joan. v, 44). Revera gloriari in solo Deo, non nisi a solo Deo est. Nec mediocris ista gloria, quippe tam vera, quam de veritate, et in veritate tam rara, ut vix vel paucitas perfectorum perfecte gloriatur in ea. Eant ergo vani filii hominum, mendaces filii hominum; eant, et decipiant ipsi de vanitate in idipsum (Psal. LXI, 10). Nam sapiens gloriator probabit opus suum, atque ad lumen veritatis diligenter examinabit; et sic habebit in semetipso gloriam, et non in ore alterius. Stultus sum, si cistellæ labiorum tuorum gloriam meam credidero, et cœpero mendicare eam abs te cum habere voluero. Nonne nempe in tuo arbitrio est probare me, vel improbare, prout volueris? Sed retineo penes me, ipse fidelis servo mihi. Imo nec mihi eam credo: ipsi potius repono servandum, qui potens est depositum meum servare in illum diem (II Tim. i, 12), cautus in custodiendo, fidelis in restituendo. Secura tunc erit unieuique laus a Deo, his duntaxat qui humanas laudes contempserint. Nam gloria in confusione eorum qui terrena sapiunt, dicente etiam David: *Qui hominibus placent, confusi sunt, quoniam Deus sprevit eos* (Psal. LII, 6).

7. Fratres, si hæc scitis, nemo vestrum velit laudari in vita ista; quia quidquid hic favoris captas quod ad Deum non retuleris, ipsi furaris. Tibi enim unde gloria, putide pulvis, tibi unde? De vitæ sanctitate? Sed Spiritus est qui sanctificat, spiritus dico, non tuus, sed Dei. Etsi prodigiis ac signis effulgeas,

in manu tua fiunt, sed virtute Dei. An blanditur popularis favor, quod verbum bonum, et forte bene deprompseris? Sed Christus donavit os et sapientiam. Nam lingua tua quid, nisi calamus scribæ? Et hoc ipsum mutuo accepisti. Talentum creditum est, repetendum cum usura. Si inventus fueris ad opus impiger, ad fructum referendum fidelis, pro labore tuo mercedem accipies. Si quo minus, tolletur a te talentum, et nihilominus exigetur lucrum, et vocaberis servus nequam et piger. Omnis igitur de bonis multiformis gratiæ apparentis in vobis referatur ad ipsum laus, laudabilium siquidem universorum auctorem et largitorem; idque non fecte, quemadmodum ab hypocritis, nec sola consuetudine, sicut a sæcularibus; sed nec necessitate quidem, ut jumenta ferendis oneribus applicantur: sed sicut decet sanctos, sinceritate fida, **1305** devotione sollicita, hilaritate grata, sed non dissoluta. Immolantes itaque hostiam laudis, et reddentes vota nostra de die in diem, curemus omni vigilantia jungere sensum usui, affectum sensui, exultationem affectui, gravitatem exultationi, humilitatem gravitati, libertatem humilitati: quo interdum liberis purgatæ mentis passibus procedamus, et excedamus per inusitatas quasdam affectiones spirituales lætitiis in jubileis amœnitatibus, in lumine Dei, in suavitate, in Spiritu sancto: probantes nos comprehensos in his quos popheta intuebatur, cum diceret, *Domine in lumine vultus tui ambulabunt, et in nomine tuo exsultabunt tota die, et in justitia tua exaltabuntur* (Psal. LXXXVIII, 16, 17).

8. At fortasse aliquis mihi dicat: Bene admones, sed si ea diceres quæ tuo proposito convenirent. Expectate paulisper; non sum immemor. Nonne in manibus est id tractare quod dicitur, *Oleum effusum nomen tuum?* (Cant. i, 2.) Hoc opus, hic labor est. Et quæ præmisimus, an fuerint necessaria, vos videritis. Nunc quod ad me attinet, quia hinc aliena non sint, paucis advertite. Non recordamini in sponsæ uberibus extremam commendatam esse suavolentiam unguentorum? Quid ergo consequentius, quam ut eandem fragrantiam sponsa, ne sibi arrogare putetur, de sponsi beneficio recognoscat? Cui plane sensui illa omnia, quæ prætaxavimus, subservire cognoscitis. Quod ubera, inquit, mea sic redolent, et sic placent, nec studiis, nec meritis adscribo meis, sed tuæ, o sponse, tribuo largitati; de oleo utique effuso, nomine tuo. Hoc pro literæ consequentia.

9. Cæterum explanatio ipsius capituli, cujus occasione super nequissimo vitio ingrati tudinis præsentem sermonem tam in longum protraximus, tempus aliud et aliud exordium sermoni desiderat. Nunc hoc solum admonitos vos esse sufficiat, si sponsa utique de omni virtute sua vel gratia minime audeat sibi quidpiam arrogare; quanto minus adolescentulæ, forte quæ nos sumus? Dicamus proinde et nos sponsæ vestigia insectantes, dicamus: *Non nobis, Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam* (Psal.

cxiii, 4). Dicamus non verbo et lingua tantum, sed opere et veritate, ne forte (quod nimis vereor) dicatur et de nobis: Quoniam dilexerunt eum in ore suo, et lingua sua mentiti sunt ei; cor autem eorum non erat rectum cum eo, nec fideles habiti sunt in testamento ejus (Psal. lxxvii, 36, 37). Dicamus ergo, dicamus, clamantes plus medullis cordis, quam labiis oris: Salvos fac nos, Domine Deus noster, et congrega nos de nationibus, ut confiteamur nomini sancto tuo, non nostro; et gloriemur in laude, non nostra, sed tua (Psal. cv, 47), in sæcula sæculorum. Amen.

SERMO XIV.

De Ecclesia fidelium Christianorum; et de Synagoga Judæorum perfidorum.

1. Notus in Judæa Deus, in Israel magnum nomen ejus (Psal. lxxv, 2). Populus gentium qui ambulabat in tenebris vidit lucem magnam (Isa. ix, 2), quæ erat in Judæa, et in Israel, voluitque accedere et illuminari, ut qui aliquando non populus, nunc populus esset (I Petr. ii, 10); lapisque unus angularis ambos in se parietes venientes e diverso reciperet, et esset de cætero in pace locus ejus. Porro fiduciam dabat invitantis vox quæ jam sonuerat: *Lætamini, gentes, cum plebe ejus* (Deut. xxxii, sec. LXX; Rom. xv, 10). Ergo accedere voluit; sed vetuit Synagoga, immundam asserens Ecclesiam de gentibus et indignam, idololatriæ fæcem et ignorantie cæcitate improperans, et dicebat: Tu enim quo merito? Noli me tangere. Cur inquit? *An Judæorum Deus tantum? nonne et gentium?* (Rom. iii, 29.) Et si mihi certe meritum deest, sed non illi miseratio. Nunquid solummodo justus est? Est et misericors. Domine, veniant mihi miserationes tuæ et vivam; et rursus: *Misericordiæ tuæ; multæ Domine, secundum iudicium tuum vivifica me* (Psal. cxviii, 77, 156); quod nimirum temperatum, misericordia est. Quid faciet justus et misericors Dominus, altera gloriantes in lege, **1306** et applaudente justitiam sibi, nec indigente misericordia, sed despiciente ipsam quæ indiget; altera e regione propria cognoscente delicta, confidente indignitatem, renuente iudicium, flagitante misericordiam? quid, inquam, faciet iudex, et ille iudex, cui et iudicare, et misereri sic utrumque familiare est, ut neutrum altero familiaris. Quid sane possit convenientius, quam ut pro suo quæque accipiat voto, iudicium illa, ista misericordiam? Judæus iudicium quærit, et habeat; gentes autem super misericordia honorent Deum. Et est iudicium, ut qui contemnunt Dei misericordem justitiam, et suam volunt constituere (quæ profecto non justificat, sed accusat), eidem suæ justitiæ relinquuntur, opprimendi magis quam justificandi.

2. Est quippe ex lege, quæ neminem unquam duxit ad perfectum; est jugum, quod neque ipsi, neque patres eorum unquam portare potuerunt. Sed Synagoga fortis est, non curat onus leve nec jugum suave. Sana non est ei opus medicus,

nec unctio Spiritus. Confidit in lege, liberet eam si potest. Non autem data est lex quæ possit vivificare, insuper et occidit: *Littera enim occidit* (II Cor. iii, 6). Propterea, inquit, dico vobis: *Moriemini in peccatis vestris* (Joan. viii, 24). Hoc ergo iudicium, o Synagoga, quod flagitas errori tuo. Cæca et contentiosa desereris, donec plenitudo gentium (quas superba spernis, et invida repellis) introeat, et agnoscat etiam ipsa ipsum qui notus est in Judæa Deus, quodque est in Israel magnum nomen ejus. Hoc quippe in iudicium venit Jesus in hunc mundum; ut qui non vident, videant; et qui vident, cæci fiant (Joan. ix, 39). Ex parte tamen; quia non repellat Dominus plebem suam (Psal. xciii, 14), ex toto servans sibi ad semen apostolos et multitudinem credentium, quorum erat cor unum et anima una. Sed nec repellat in finem, reliquias salvaturus. Iterum enim suscipiet Israel puerum suum; et recordabitur misericordiæ suæ (Luc. i, 54), ut ne ibi quidem iudicium deserat comes misericordia, ubi nullum ipsa reperit locum. Alioquin si pro meritis recepisset; iudicium profecto sine misericordia ei qui non facit misericordiam (Jac. ii, 13). Habet quippe Judæa oleum multum divinæ notitiæ, idque in se tanquam in vase clausum avara reinet. Peto, et non miseretur, nec commodat. Sola Dei cultum, sola notitiam, sola vult possidere magnum nomen ejus; nec zelat sibi, sed invidet mihi.

3. Ergo tu, Domine, iudica iudicium meum, et nomen tuum magnum magnificetur adhuc, et oleum quod multum est, multiplicetur magis. Crescat, ebulliat, effundatur, derivetur et in gentes, et sentiat omnis caro salutare Dei. Quo pacto ut vult Judæus ingratus, tota in barba Aaron remaneat unctio salutaris? Non barbæ, sed capitis est. Caput autem non barbæ solius, sed et totius est corporis. Capiat sane prima, non sola. Refundat et inferioribus membris quod accepit ipsa desuper. Descendat, descendat et in ubera Ecclesiæ supernus liquor (avida quippe nimis hunc sibi exprimere de barba non despiciat); perfusaque rore gratiæ, ut se non ingratorum probet, dicat: *Oleum effusum nomen tuum* (Cant. i, 2). Sed exuberet, quæso, adhuc et perveniat usque in oram vestimenti, in me utique omnium novissimo atque indignissimo, de vestimento tamen. Nam et ego illud mihi de maternis uberibus, tanquam parvulus in Christo, jure profecto pietatis efflagito. Quod si murmuret homo, cui de bonitate oculus nequam est; Domine, responde pro me, de vultu tuo iudicium meum prodeat, et non de supercilio Israel. Imo responde pro te, et dic calumniatori: Tibi quippe calumniatur, quod tribuas gratis; dic proinde illi: *Volo et huic novissimo dare similiter* (Matth. xx, 14). Displicet Pharisæo. Quid mussitas? Jus meum, voluntas est iudicis. Quid justius ad meritum, quid ad præmium ditius? An non licet ei quod vult facere? Mihi quidem misericordia, sed tibi minime injuria fit. Tolle quod tuum est, et vade. Si decreverit salvare et me, quid tu perdis?

1307 4. Exaggera quantumvis merita, et extolle sudores: melior est misericordia Domini super vitas (Psal. lxxii, 4). Fateor, non sustinui pondus diei et æstus; sed jugum suave et onus leve pro beneplacito patrisfamilias porto. Opus meum vix unius est horæ; et si plus [alias, pluris], præ amore non sentio, Judæus proprias exercitet vires; mihi probare libet, quæ sit voluntas Domini bona, et beneplacens, et perfecta. Ex ea sane operis ac temporis damna mihi resarcio. Ille pacto conventionis, ego placito voluntatis innitor; credo, et non ad insipientiam mihi: nam vita in voluntate ejus. Illa mihi reconciliat Patrem, illa hæreditatem restituit, etiam cumulatori gratia; symphoniæ, et cantus et epularum, ac totius exultantis familiæ celeberrima gaudia suscitât mihi. Si indignatur frater meus senior ille, qui hædum comedere mavult cum amicis suis foris, quam mecum in paterna domo vitulum saginatum, respondebitur illi: *Epulari et gaudere oportet, quia hic filius meus mortuus fuerat, et revixit; perierat, et inventus est* (Luc. xv, 32). Adhuc Synagoga foris epulatur cum amicis suis dæmonibus, quibus satis placet, quod hædum peccati insipientis devorat transglutians, atque quodam modo occultans et reponens sibi illud in ventre socordiæ et insipientiæ suæ, dum contemnens Dei justitiam, et suam volens constituere, dicit se non habere peccatum, nec morte egere vituli saginati, mundam siquidem justamque ex legis operibus se reputans. At vero Ecclesia, scisso velo occidentis litteræ in morte Verbi crucifixi, audacter ad ejus penetralia præunte spiritu libertatis irrumpit, agnoscitur, placet, sortitur æmulæ locum, fit sponsa, fructur præreptis amplexibus; et in calore spiritus Christo Domino, cui conficitur, in hærens, stillante ac fundente undique suæ oleum exultationis, hoc illa præ participibus sui excipiens, ait: *Oleum effusum nomen tuum*. Quid mirum si ungitur, quæ unctum amplectitur?

5. Ecclesia ergo recumbit intus, sed Ecclesia interim perfectorum. Spes tamen est et nobis. Excubemus pro foribus qui minus perfecti sumus, spe gaudentes. Sponsus et sponsa soli interim intus sint, mutuis secretisque fruuntur amplexibus, nullo strepitu carnalium desideriorum, nullo corporeorum plantasmatum perturbante tumultu. Turba vero adolescentularum, quæ absque hujusmodi inquietudinibus nondum esse possunt, foris expectant; expectentque secure, scientes ad se illud spectare quod legunt: *Adducentur regi virginæ post eam, proximæ ejus afferentur tibi* (Psal. xlv, 15). Et ut quæque sciat cujus spiritus sit, virginæ dico illas, quæ ante Christo fœderatæ quam fœdatæ mundi complexibus, ipsi firmiter perseverant, cui se tanto felicius quanto maturius devoverunt; proximæ vero, quæ pristinam suam deformitatem, in qua mundo huic quandoque conformes, mundi principibus, id est spiritibus spucis, in omni carnali concupiscentia sese turpiter prostituerant, tandem aliquando erubescens et exeuntes, in novi

PATROL. CLXXXIII.

hominis formam, quanto serius tanto sincerius reformare festinant. Et hæc et illæ sane proficiant, non deficiant neque fatigentur, etsi necdum plene in se sentiunt, unde dicant et ipsæ: *Oleum effusum nomen tuum*. Nec enim audent adolescentulæ per se facere verba sponso. Tamen si magistræ vestigiis pressius inhærere student, effusi olei saltem odore delectabuntur, et incitabuntur etiam de odoris perceptione cupere et quærere potiora.

6. Frequenter ego ipse, quod fateri non verecundor, maximeque in initio conversionis meæ, corde durus et frigidus, et quærens quem vellet diligere anima mea: nec enim adhuc diligere poterat quem nondum invenerat, aut certe minus quam vellet diligebat, et ob hoc quærebat ut magis diligeret; quem nequaquam quæreret, nisi jam aliquatenus dilexisset. Cum ergo eum quærerem, in quo recalesceret atque requiesceret spiritus meus, utique torpens et languens; nec ulla de parte occurreret qui **1308** succurreret, per quem videlicet bruma rigens [alias, pruina rigens], quæ sensus stringebat internos, dissolveretur, et vernalis illa suavitas ac spiritualis amœnitas reverteretur: tunc magis ac magis languebat, et tædebat, et dormitabat anima mea; præ tædio, tristis et pene desperans, et mussitans secum illud: *A facie frigoris hujus quis sustinebit?* (Psal. cxlvii, 17.) Cum subito forte ad affatum, vel etiam aspectum cujuspiam spiritualis perfectique viri, interdum et ad solam defuncti seu absentis memoriam, flabat spiritus, et fluebant aquæ; et erant mihi lacrymæ illæ panes die ac nocte. Quidnam istud, nisi odor exhalantis unctionis, quæ erat ille perfusus? Non enim unctio, quæ ad me nimirum nisi homine mediante non pertingebat. Et propter etsi gaudebam de munere, confundebam tamen et humiliabar, quod sola ad me tenuis exhalatio, et non pinguis aspersio pervenisset. Odoratu quippe delectatus, non tactu, indignum me proinde cognoscebam, cui per seipsum dulcesceret Deus. Et nunc id ipsum si accidat, avidus quidem suscipio munus indultum, gratumque habeo; sed dolens doleo per meipsum non meruisse, atque, ut dicitur, de manu in manum minime accepisse, cum obnixè id peterem. Pudet nimirum magis ad hominis, quam ad Dei moveri memoriam. Et tunc cum gemitu clamo: *Quando veniam, et apparebo ante faciem Dei?* (Psal. xli, 3.) Existimo et aliquos vestrum idem esse expertos, et experiri interdum adhuc. Qua in re quid sentiendum, nisi quod nostra aut superbia convincitur, aut humilitas custoditur, aut fraterna charitas nutritur, aut desiderium excitatur? Unus idemque cibus et ægrotis est medicina, et ægrotatis dicta: porro et debiles confortat, et delectat valentes. Unus idemque cibus et languorem sanat, et servat sanitatem; et corpus nutrit; et palato sapit.

7. Sed redeamus ad verba sponsæ, et sic curemus audire quæ ait, ut studeamus et sapere quod sapit. Sponsa, ut dixi, Ecclesia est. Ipsa est cui plus dimissum est, et quæ plus diligit. Quod æmula

improperat ei ad convicium, hoc sibi ipsa inflectit ad commodum. Inde mansuetior ad correptionem, inde patientior ad laborem; inde ardentior ad amorem, inde sagacior ad cautelam; inde humilior pro conscientia, inde acceptior pro verecundia; inde ad obediendum paratior, inde ad gratiarum actionem devotior ac sollicitior. Denique illa, ut dictum est, murmurante et memorante merita sua, et labores, et pondus dici et æstus, Ecclesia beneficium recolat dicens: *Oleum effusum nomen tuum.*

8. Hoc plane testimonium Israel ad confitendum nomini Domini; non tamen Israel secundum carnem, sed ejus qui secundum spiritum est. Nam hoc ille quo pacto dicat? Non quod non habeat oleum, sed non habet effusum. Habet, sed reconditum; habet in codicibus, sed non in cordibus. Foris hæret in littera; conrectat manibus vas plenum, sed et clausum nec aperit ut ungetur. Intus, intus est unctio spiritus; aperi et ungere, et jam non eris domus exasperans. Quid facit oleum in vasis, si non sentias et in membris? Quid tibi prodest pium Salvatoris nomen lectitare in libris, nec habere pietatem in moribus? Oleum est; effunde, et senties virtutum ejus, quæ triplex est. Sed Judæus ista fastidit; vos, audite. Volo dicere cur nomen sponsi oleo comparetur, quod nondum dixeram. Et tres hujus rei occurrunt causæ. At quoniam pluribus vocabulis appellatur, eo quod nullum quo proprie dicatur invenitur (ineffabilis quippe est); prius nobis invocandus est Spiritus sanctus, ut de multis unum, quod vult hoc loco intelligi (quoniam scripto designare non placuit), per se nobis aperire dignetur. Sed hoc quoque alias. Nam etsi in promptu nunc essent omnia, et neque vos onerati, nec ego fatigatus essem, hora tamen finem indicit. Tenete in quo attentos vos reddidi, ut non sit cras necesse repetere. Hoc incumbit, hoc in manibus est, docere scilicet, cur nomen sponsi oleo comparetur; et quod de nominibus. Et quoniam non possum **1309** ego a me dicere quidquam, indicta oratio est, ut nobis sponsus ipse revelet per Spiritum suum Jesus Christus Dominus noster, cui est honor et gloria in sæcula sæculorum. Amen.

SERMO XV.

Qualiter nomen Jesus est medicina salubris fidelibus Christianis in omnibus adversis.

1. Benignus est Spiritus sapientiæ (*Sap. 1, 6*), et non consuevit esse difficilis se invocantibus, qui sæpe et antequam invocetur, dicit: *Ecce adsum* (*Isai. LXV, 24*). Audite jam quod orantibus vobis per me indicare dignatur de eo, quod heri ad hoc ipsum distulimus, et orationum vestrarum fructum tempestivum percipite. En ostendo nomen, quod oleo merito comparatur; et quo merito, dicam. Multa quidem Sponsi vocabula sparsa per omnem divinam paginam legitis, sed in duo ea vobis uni-

(168) Sic manuscripti: *alias*, tantum.

versa complectar. Nullum, ut arbitror, reperietis, quod non aut pietatis gratiam, aut potentiam majestatis sonet. Spiritus ita dicit etiam per sibi familiaris organum: *Duo hæc audivi: quia potestas Dei est, et tibi, Domine, misericordia* (*Psal. LXI, 12, 13*). Ergo secundum majestatem: *Sanctum et terribile nomen ejus* (*Psal. cx, 9*); secundum pietatem: *Non est nomen aliud sub cælo datum hominibus, in quo oporteat nos salvos fieri* (*Act. IV, 12*). Sed exemplis magis perspicuum fiet. *Hoc est, inquit, nomen quod vocabunt eum, Dominus, justus noster* (*Jerem. XXIII, 6*). Nomen potentiae est. Item: *Et vocabitur nomen ejus Emmanuel* (*Isai. VII, 14*); pietatem insinuat. Item ipse de se: *Vos vocatis me, ait, Magister et Domine* (*Joan. XIII, 13*). Primum gratiæ est, secundum majestatis. Non enim minus pium est docere animum scientiam, quam præbere escam corpori. Rursum propheta: *Vocabitur, inquit, nomen ejus Admirabilis, consiliarius, Deus fortis, pater futuri sæculi, princeps pacis* (*Isai. IX, 6*). Primum, tertium, quartum majestatem sonant; reliqua, pietatem. Quod horum ergo effunditur? Profecto majestatis ac potentiae nomen, in id quod est pietatis et gratiæ, quodam modo transfunditur, ipsumque effunditur abunde per Jesum Christum Salvatorem nostrum. Nomen, verbi causa, quod *Deus* est, nonne in id quod est *nobiscum Deus* (*Matth. I, 23*), hoc est in *Emmanuel*, liquescit et deficit? Sic *Admirabilis*, in id quod est *consiliarius*; sic *Deus et fortis*, in ea quæ sunt *pater futuri sæculi* et *princeps pacis*; et *Dominus justus noster*, in *misericors* et *miserator Dominus* (*Psal. cx, 1*). Non dico novum quid: quondam quoque nihilominus Abram in Abraham, et Sarai in Saram effusa sunt (*Gen. XVII, 5, 15*); et jam tunc salutiferæ effusionis celebratum præfiguratumque mysterium recordamur.

2. Ubi jam illud, quod apud antiquos tam terribiliter, quam frequenter intonare solebat: *Ego Dominus, ego Dominus?* (*Exod. XX, 2*). Mihi dictatur oratio cujus principium, nomine dulce paterno, sequentium obtinendarum petitionum præbet fiduciam. Servi nominantur amici (*Joan. XV, 14, 15*), et resurrectio non saltem (168) discipulis, sed fratribus nuntiatur (*Matth. XXVIII, 10*). Nec miror, si cum venit plenitudo temporis, facta est effusio nominis; Deo quippe quod per Joelem promiserat adimplente, et effundente de Spiritu suo super omnem carnem (*Joel. II, 28*); cum tale aliquid et apud Hebræos olim contigisse legam. Credo vos prævolare, et scire jam quid dicere velim. Quale erat, inquam, quod sciscitanti Moysi primo responsum est: *Ego sum qui sum?* et: *Qui est, misit me ad vos?* (*Exod. III, 14*). Nescio an vel ipse Moyses caperet sic, si non videlicet effunderetur. Sed fuscum est, et captum est, nec modo fuscum sed et effusum: nam infusum jam erat. Jam cæli habebant illud, jam angelis innotuerat. Est autem foris missum; et quod angelis ita erat infusum ut esset et privatum, effusum et in homines est, ita ut jam tunc merito clamaretur de terra:

Oleum effusum nomen tuum (*Cant. I, 2*): si non ingrata plebis exosa perveracia obstitisset. Ait enim: *Ego sum Deus Abraham, et Deus Isaac, et Deus Jacob* (*Exod. III, 6, 15*).

3. Currite, gentes; ad manum est salus, effusum est nomen, quod quicumque invocaverit, salvus erit. **1310** Angelorum Deus, etiam hominum Deum se nominat. Oleum misit in Jacob, et cecidit in Israel. Dicite fratribus vestris: *Date nobis de oleo vestro* (*Matth. XXV, 8*). Si nolunt, rogare Dominum olei, ut mittat et vobis. Dicite: *Aufer opprobrium nostrum* (*Isai. IV, 1*). Ne, quæso, insultet malevolus dilectæ tuæ, quam a finibus terræ evocare placuit tibi, tanto utique dignantius, quanto minus dignam. Decetne, obsecro, ut benigni patrisfamilias invitatos servus nequam excludat? *Ego sum, ais, Deus Abraham, et Deus Isaac, et Deus Jacob*. Et non amplius? Effunde, effunde; aperi manum tuam adhuc, et imple omne animal benedictione. Veniant ab oriente et occidente, et recumbant cum Abraham, Isaac et Jacob in regno cælorum (*Matth. VIII, 11*). Veniant, veniant tribus, tribus Domini; testimonium Israel ad confitendum nomini Domini (*Psal. CXXI, 4*). Veniant et recumbant, epulentur et delectentur in lætitia, et unus ubique resonet in voce exultationis et confessionis sonus epulantis (*Psal. XLI, 5*); *Oleum effusum nomen tuum*. Unum scio, si Philippum et Andream habuerimus ostiaros, repulsam omnino non patimur quicumque oleum petimus, quicumque volumus Jesum videre. Incunctanter Philippus dicit Andream; Andreas autem et Philippus dicent Jesu. Jesus autem quid? Profecto quod Jesu. *Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet; si autem mortuum fuerit, multum fructum affert* (*Joan. XII, 22-25*). Moriatur igitur granum, et surgat gentium seges. Oportet pati Christum, et resurgere a mortuis, et prædicari in nomine ejus pœnitentiam et remissionem peccatorum, non solum in Judæam, sed etiam in omnes gentes; quatenus ab uno nomine, quod est Christus, millia millium credentium Christiani dicantur, et dicant: *Oleum effusum nomen tuum*.

4. Agnosco enim nomen, quod in Isaia legi: *Servos suos, inquit, vocabit nomine alio, in quo qui benedictus est super terram, benedicetur in Domino, amen* (*Isai. LXV, 15, 16*). O nomen benedictum! O oleum usquequaque effusum! Quousque? De cælo in Judæam, et inde in omnem terram excurrit; et de toto orbe clamat Ecclesia: *Oleum effusum nomen tuum*. Effusum plane, quod non solum cælos terrasque perfudit, sed aspersionem et inferos, adeo ut in nomine Jesu omne genu flectatur, cælestium, terrestrium et infernorum, et omnis lingua confiteatur *Philipp. II, 10, 11*, et dicat: *Oleum effusum nomen tuum*. Ecce Christus, ecce Jesus, utrumque infusum angelis, utrumque effusum in homines, et illos homines qui computruerant tanquam jumenta in stercore suo, multiplicavit misericordiam suam Deus. Quam charum,

quam vile! vile, sed salubre. Si vile non esset, non mihi effunderetur; si salubre non esset, non me lucraretur. Particeps nominis sum, sum et hæreditatis, Christianus sum; frater Christi sum. Si sum quod dicor, hæres sum Dei, cohæres autem Christi (*Rom. VIII, 17*). Et quid mirum, si sponsi effusum est nomen, cum ipse quoque effusus sit? Nam semetipsum exinanivit, formam servi accipiens (*Philipp. II, 7*). Denique ait: *Sicut aqua effusus sum* (*Psal. XXI, 15*). Effusa est plenitudo Divinitatis, habitans super terram corporaliter, ut de illa plenitudine omnes, qui corpus mortis gestamus, caperemus, ac vitali odore repleti diceremus: *Oleum effusum nomen tuum*. Ea quod nomen effusum, et qualiter, et quantum.

5. Cur vero oleum? Nam hoc nondum dixi. In sermone superiore dicere cœperam; sed intervenit subito aliud quod prædicandum videbatur. Quoniam intermiserim ultra quam credidi: quod non aliud esse reor, nisi quod fortis mulier Sapientia misit manum ad collum, et digiti ejus apprehenderunt fuscum. Novit enim modicam lanam vel linum in longum producere filum, atque in telæ extendere latitudinem, et sic omnes domesticos suos vestire duplicibus (*Prov. XXXI, 19, 21*). Est procul dubio inter oleum et nomen sponsi similitudo; nec otiose Spiritus sanctus alterutrum comparavit. Ego autem dico in triplici quadam qualitate olei, quod lucet, pascit et ungit, si vos mellus non habetis. Fovet ignem, nutrit carnem, lenit dolorem; lux, cibus, **1311** medicina. Vide idem nunc et de sponsi nomine. Lucet prædicatum, pascit recogitatum, invocatum lenit et ungit. Et percurramus singula.

6. Unde putas in toto orbe tanta, et tam subita fidei lux, nisi de prædicato Jesu? Nonne in hujus nominis luce Deus nos vocavit in admirabile lumen suum, quibus illuminatis, et in lumine isto videntibus lumen, dicat merito Paulus: *Fuistis aliquando tenebræ, nunc autem lux in Domino?* (*Ephes. V, 8*.) Hoc denique nomen coram regibus, et gentibus, et filiis Israel portare jussus est idem apostolus (*Act. IX, 15*): et portabat nomen tanquam lumen, et illuminabat patriam, et clamabat ubique: *Nox præcessit, dies autem appropinquavit. Abjiciamus ergo opera tenebrarum, et induamur arma lucis: sicut in die honeste ambulemus* (*Rom. XIII, 12, 13*). Et monstrabat omnibus lucernam super candelabrum, annuntians in omni loco Jesum, et hunc crucifixum. Quomodo lux ista insplenduit ac perstrinxit cunctorum intuentium oculos, quando de ore Petri, tanquam fulgur, egrediens, claudi unius corporales plantas solidavit et bases, multosque spiritualiter cæcos illuminavit? Nunquid non ignem sparsit, cum ait: *In nomine Jesu Christi Nazareni surge et ambula?* (*Act. III, 6*.) Nec tantum lux est nomen Jesu, sed est et cibus. An non toties confortaris, quoties recordaris? Quid æque mentem cogitantis impinguat? quid ita exercitatos reparat sensus, viriutes roborat, vegetat